

جمهوری اسلامی افغانستان

استراتژی ملی مبارزه علیه فساد اداری

فهرست مطالب

4	چارچوب، رویکرد و پلان عمل
7	1. تشخیص مشکلات و عوامل آنها
9	2. تصمیم قاطع حکومت وحدت ملی برای اصلاح سیستم
11	3. اولویت های استراتژی ملی مبارزه علیه فساد اداری
11	محور اول: رهبری سیاسی و شبکه اصلاح گران توانمند
13	محور دوم: محو فساد از سکتور امنیتی
14	محور سوم: نهادینه ساختن سیستم خدمات ملکی مبتنی بر شایسته سالاری و برتری ضوابط بر روابط در استخدام
16	محور چهارم: اصلاحات عدلی و قضایی و تعقیب متهمین فساد اداری
19	محور پنجم: مدیریت سالم مالی و بودجوی و ردگیری پول بنحو شفاف و قابل تفتیش
22	4. وزارت هایی که در اولویت قرار دارند
25	5. احیای اعتماد از دست رفته شهروندان
27	6. کمک به سکتور خصوصی
28	7. همکاری های بین المللی
29	8. میکانیزم نظارت و گزارش دهی
30	9. نتیجه گیری
31	ضمیمه شماره 1: جدول اقدامات استراتژی ملی افغانستان برای مبارزه علیه فساد اداری
37	ضمیمه شماره 2: کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری سازمان ملل متحد (UNCAC)

بسم الله الرحمن الرحيم

خداوند متعال می فرماید:

و اموالتان را در میان خود به باطل و ناحق مخورید و آن را به عنوان رشوه به سوی حاکمان و قاضیان سرازیر نکنید تا بخشی از اموال مردم را [با تکیه بر حکم ظالمانه آنان] به گناه و معصیت بخورید، در حالی که [زشتیِ کارتان را] می دانید.

سورة بقره، آیه شماره 188.

خداوند لعنت کرده است رشوه گیر و رشوه دهنده را

(حدیث شریف)

حکومت دارای وظایف ذیل می باشد:

3. تأمین نظم و امن عامه و از بین بردن هر نوع فساد اداری.

(قانون اساسی افغانستان، فقره سوم ماده هفتاد و پنجم)

چارچوب، رویکرد و پلان عمل

حکومت وحدت ملی با تعهد به تطبیق قانون اساسی و تقویت حاکمیت قانون در افغانستان و بر اساس اندیشه های عمیق دینی، سیاسی و علمی در رابطه با عدالت و نقش حکومت در تطبیق آن ایجاد گردیده است. احکام قانون اساسی افغانستان در مورد مکلفیت های دولت برای حمایت از شهروندان و رعایت و حفظ حقوق شان، وضاحت کامل دارد. فساد اداری و خشونت، توانایی دولت افغانستان را در ایفای وظایف قانونی اش جهت بهبود وضعیت شهروندان و عرضه خدمات رفاهی تضعیف می کند و از همین جهت قانون اساسی افغانستان از دولت می خواهد تا "نظم و امن عامه را تأمین کرده و تمام اشکال فساد اداری را از بین ببرد". (مفاد جزء 3 ماده 75 قانون اساسی افغانستان).

همه دولت ها به شکلی از اشکال با فساد اداری مبارزه می کنند، زیرا فساد اداری اعتبار دولت ها را تضعیف می کند و تلاش ها جهت کاهش فقر را با مشکل مواجه می سازد و با جایگزینی فساد و حاکمیت پول، حاکمیت قانون را تضعیف می گرداند. اما در افغانستان این مشکل از این هم بزرگتر است. سرنوشت و بقای این ملت، به موفقیت در مبارزه علیه فساد اداری گره خورده است و در صورتی که علیه فساد مبارزه صورت نگیرد، این غده سرطانی، کشور را از درون مضمحل می کند.

از سال 2001 افغانها ناامیدی خود را از این که حکومت جدید اقدامات کافی را جهت مبارزه علیه فساد، بعد از رژیم طالبان انجام نداده ابراز داشتند. در 2014 تعداد قابل ملاحظه ای از مردم به کاندیدانی رأی دادند که متعهد به پایان دادن به فساد بودند. اما فساد هنوز شایع است و یکی از علل نارضایتی و خشم گسترده خصوصاً در میان جوانان می باشد.

حکومت وحدت ملی که در سال 2014 زمام امور را به دست گرفت، خطر فساد اداری نسبت به بقا و انکشاف افغانستان را به خوبی درک نمود. استراتژی تحقق خود اتکایی که آجندای اصلاحات حکومت را تبیین کرده است، مبارزه علیه فساد اداری را در مرکز پلان های خود با هدف بهبود کیفیت حکومتداری و تقویت حاکمیت قانون قرار داده است. پس از آن برخی از اقدامات لازم صورت گرفت و افراد دخیل در قضیه فساد در کابل بانک پس از یک محاکمه عادلانه زندانی شدند. مقامات ادارات مختلف دولتی مانند برخی مقامات وزارت کار و امور اجتماعی، گمرکات، بانک های دولتی و وزارت شهر سازی و مسکن نیز مورد تعقیب عدلی و قضایی قرار گرفتند. برای نخستین بار در تاریخ افغانستان مقامات بلندپایه نیروهای دفاعی به اتهام فساد اداری محاکمه شدند.

اگر فرصت ها و زمینه های فساد اداری کاهش داده نشود یا از بین نرود، استراتژی به محاکمه کشاندن افراد پس از وقوع جرم فساد، احتمال موفقیت کمتری دارد. فساد اداری در افغانستان تنها محدود به افراد متمرده نیست که به رغم وجود یک سیستم کارآ، موفق به نقض قانون می شوند؛ بلکه خود سیستم نیز دارای ضعف ها و کاستی هایی می باشد. به محاکمه کشاندن مرتکبین فساد یک بخش مهم چالش مبارزه علیه فساد است، اما این یکی از راه حل های جامع و فراگیری است که استراتژی تحقق خود اتکایی افغانستان پیشنهاد کرده است.

این سند بیانگر استراتژی دولت افغانستان در مبارزه علیه فساد اداری است. اولاً: این استراتژی چهارچوب مفهومی ای را فراهم می کند که برای ارزیابی دلایل شیوع فساد استفاده می شود. ثانیاً: روش های عمومی دولت جهت حفظ تعادل مؤثر و ممکن میان اقدامات پیشگیرانه و تنبیهی را بیان می دارد. ثالثاً: برنامه عمل اولویت ها و اقدامات مربوط دولت را به شکل فشرده بیان می کند.

این استراتژی پنج اولویت اجرایی ذیل را در پنج سکتور تنظیم نموده است:

1. تقویت رهبری سیاسی ملی و تقویت شبکه های اصلاحگرا؛ (سکتور سیاسی)
 2. خاتمه دادن به فساد اداری در سکتور امنیتی، به خصوص در وزارت امور داخله؛ (سکتور امنیتی)
 3. ایجاد سیستم خدمات ملکی مبتنی بر شایستگی و پایان دادن به مداخلات و واسطه بازی در تعیینات خدمات ملکی؛ (سکتور خدمات ملکی)
 4. اصلاحات عدلی و قضایی و تعقیب متهمین فساد اداری؛ (سکتور عدلی و قضایی)
 5. مدیریت سالم مالی و بودجوی به نحوی که تمویل ها شفاف و قابل پیگیری بوده و مطابق اصول و مقررات ملی حسابات national charter of accounts تفتیش گردد. (سکتور امور مالی)
- در حالی که این استراتژی ریفورم ها و اقدامات گسترده تری را در بر دارد، اما این پنج اولویت، محور و اساس استراتژی را تشکیل داده و موفقیت استراتژی به آنها بستگی دارد.
- بخش دیگر این سند، یک تصویر کلی ارائه می کند از اقدامات مبارزه علیه فساد اداری در وزارت های مسئول مدیریت عواید و مصارف و ادارات و نهادهایی که در امر دخیل ساختن مردم در مبارزه با فساد اداری نقش دارند.
- رشد سکتور خصوصی و ایجاد کار، در تطبیق موفقانه برنامه های دولت جهت تأمین امنیت و ثبات و ایفای مکلفیت های اساسی دولت در تأمین رفاه عامه ممد واقع می گردد و در روشنی آن به وزارت هایی که در انکشاف سکتور خصوصی نقش دارند توجه خاص صورت می گیرد. مبارزه با فساد مستلزم تغییر نقش شرکای بین المللی ما نیز می باشد تا آنها بتوانند در ایجاد سیستم های دایمی مبارزه علیه فساد کمک کنند. ضماین این سند خلاصه جامع از شاخص هایی را ارائه می کند که در تنظیم معیارها و نظارت از تطبیق و تأثیرات این استراتژی مورد استفاده قرار می گیرد.
- مخالفت آشکار با این استراتژی صورت نخواهد گرفت، اما مقاومت شدیدی در مقابل آن صورت خواهد گرفت. بزرگترین خطر این است که این استراتژی سیاسی شود و یا مردم عامه تحت تاثیر تبلیغات به این باور برسند که این استراتژی ابزار دیگری برای معامله ای میان نخبگان است. برای جلوگیری از این موضوع، اولویت اول برای استراتژی مبارزه با فساد این است تا به صورت یکسان بالای همگان تطبیق شود. فساد اداری منحصر به گروه نژادی، سیاسی و مذهبی یا حتی جنسیت خاص نیست. استراتژی مبارزه با فساد اداری افغانستان باید بی طرف، هدفمند، شفاف و متوازن باشد و به همین ترتیب باید از بی طرفی کامل و آگاهی عامه از مسئولیت های شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری با همکاری کمیسیون خدمات ملکی و لوی سارنوالی افغانستان اطمینان حاصل شود. آگاهی عامه از طریق رسانه های همگانی و نمایندگان ادارات مربوطه و ارائه حقایق و ارقام معتبر، تحرکاتی را که با هدف سبوتاژ مبارزه علیه فساد اداری صورت می گیرند، خنثی می سازد.
- اگرچه، در همین ابتدا دو موضوع مهم باید ذکر شود: اولاً: مبارزه با فساد اداری یک علم خاص نیست. البته ما تلاش کرده ایم تا اصول اساسی و ویژگی های موفق ترین رویکردهای مبارزه علیه فساد اداری را در این استراتژی بگنجانیم. اما به نظر می رسد که اکثر پاسخ ها به اینکه چه چیزی کارآ است، مرتبط به ویژگی های معنوی مانند: رهبری ملی، فرهنگ و تاریخ و مناسبات اجتماعی است. ثانیاً: استراتژی های موفق مبارزه علیه فساد اداری برای کامل شدن به زمان طولانی نیاز دارد. گزارش بانک جهانی در سال 2011 تحت عنوان انکشاف و منازعات در جهان، حاکی از آن است که بازسازی موفق پسا منازعات، به طور اوسط 35 سال طول می کشد. این چهارچوب زمانی با در نظر داشت

مسایل و مشکلات سازمانی که بستره فساد اداری است درست به نظر می رسد. مبارزه علیه فساد اداری راهی طولانی است.^۱

یک گفتمان سیاسی گسترده که ناامیدی عمومی را مورد رسیدگی قرار دهد، همگام با اقداماتی که این احساس را ایجاد کند که کشور در مسیر درست حرکت می کند و به دوره ای از ثبات سیاسی بلند مدت وارد می شود، می تواند به اصلاح گران در مشارکت ملی مبارزه علیه فساد اداری کمک کند. این اقدامات باید شامل باشد بر فعالیت هایی برای پاسخ دهی به تقاضاهای عامه مردم در مورد این که صدای شان شنیده می شود و این که در گذاشتن نقطه پایان بر این پدیده زشت باید نقشی داشته باشند.

به طور کلی باید گفت که این استراتژی نقشه راه و نحوه تطبیق آن را بیان می کند.

1. مطالعه گسترده اتحادیه اروپا در مورد فساد نشان میدهد که در کشورهایی مثل استونیا و جورجیا که سرعت مبارزه علیه فساد در آنها بالا بوده، اصلاحات مبارزه علیه فساد حدود دو دهه تلاش های متواتر را در بر گرفته است. در کشورهایی مثل کوریای جنوبی که در آن سرعت مبارزه علیه فساد اداری بطی بوده است، اصلاحات حدود بیش از نیم قرن را در بر گرفته است. (<https://anticorpp.eu/>)

1. تشخیص مشکلات و عوامل آنها

فساد اداری نه به شکل طبیعی وارد افغانستان گردیده و نه در فطرت و اخلاق مردم افغانستان وجود دارد. مبارزه افغانستان علیه فساد اداری بر مبنای میراث های فرهنگی، مذهبی و علمی مرتبط با اهمیت حکومتداری خوب و حاکمیت قانون صورت می گیرد. دین مقدس اسلام در مورد حصول عواید حلال، احکام صریح و قاطع دارد و بر کسب درآمد حلال تأکید می ورزد و این که عواید یک مسلمان نباید از طریق رشوت، سرقت و غصب به دست بیاید. اندیشمندان افغان، مانند امیر علی شیر نوایی و دیگران، در مورد ابعاد مختلف عدالت در حکومتداری، نظریات خوب و استدلال های قانع کننده ای ارائه کرده اند. افغانستان یک کشور معتقد به عدالت است و پشتوانه قوی فرهنگی در مورد عدالت دارد و به قراردادهای و حقوق مالکیت احترام قائل است و به نظام کارآفرینی به دیده قدر می نگرد. این احترام عنعنوی به حاکمیت قانون تظاهر نیست. تحقیقات بین المللی نشان داده که تحولات مثبت در امر مبارزه علیه فساد اداری بیشتر با پیشرفت عمومی در حاکمیت قانون ارتباط دارد تا به راه حل های تخنیکی برای محو فساد اداری². عقیده راسخ افغان ها بر قانون و عدالت دلیل خوبی برای امیدواری به موفقیت مبارزه علیه فساد اداری است. معضل فساد اداری در افغانستان با بحران چهل ساله و نبود اجماع سیاسی در حکومتداری رابطه مستقیم دارد. در جریان این بحران، سلاح های مختلف النوع و پول هنگفت با کنترل ضعیف و شفافیت کمتر و در فقدان اداراتی که توانایی نظارت را داشته باشند؛ سرازیر شد. پس از سال 2001، عاجلیت بازسازی، مانع پلانگذاری، مدیریت و نظارت خوب گردید. در همین حال، بازگشت نا امنی، عدم اطمینان خاطر از ثبات سیاسی و امنیتی، افغان ها را وادار به این کرد که تنها به زنده ماندن قناعت بورزند. زیرا عدم موجودیت ثبات درازمدت، اولویت های آن ها را معطوف به دست آوردهای کوتاه مدت کرده است. این حقایق در تاریخ ثبت گردیده و در این استراتژی مورد بحث قرار نمی گیرد. اما در این جا باید چند مسأله اساسی مورد توجه قرار گیرد:

نخست: طوری که در گفتمان "New Deal" در مورد کمک به پروسه اصلاحات در کشورهای متأثر از جنگ ذکر گردیده است، یکی از تأثیرات منفی وابستگی به کمک های خارجی، اخلال نظم دولت ها است. افغانستان که یکی از کشورهای وابسته به کمک های خارجی است، در تمام سطوح، شاهد اخلال نظم بوده و با ضعف و کاستی در انجام وظایف، تداخل وظایف و مسؤولیت ها دست و پنجه نرم می کند و این حالت، محیط عاری از نظارت یا کنترل مؤثر را به بار آورده است.

دوم: عدم موجودیت نهادهای سیاسی انکشاف یافته و مدرن در زمان جنگ و بحران، به معنای دوام قدرت گروه نخبه از طریق شبکه های اشخاص فاسد می باشد. در روش حکومتداری افغانستان که وحدت و یکپارچگی در آن ضعیف به نظر می رسد، قراردادهای، تعیینات در پست های دولتی و تخصیص بودجه یکی از عوامل وفادارای رهبران سیاسی به حکومت جدید التأسیس می باشد. سیاست های انتخاباتی، مدل استفاده از پرداخت های نقدی برای جلب حمایت هواداران را بیشتر تقویت کرده است. نظام سیاسی مبتنی بر انتخابات، نیز روش ارائه مکافات به حامیان سیاست مداران را نهادینه ساخته است.

سوم: جنبش های اصلاحی نیاز به اصلاحگران دارند. در حال حاضر مشوق های کمی برای اصلاحگران وجود دارد. یک بروکرات صادق، در حقیقت یک کارمند فقیر است. مصونیت شغلی کم رنگ بوده و اصلاحگران ارشد، بیشتر در معرض

². Alina Mungiu-Pippidi، انتخاباتها بر اساس زمینه های موجود در مبارزه علیه فساد: درسهای آموخته (NORAD, 2011)

مداخله و انتقام گیری سیاسی قرار می گیرند. آموزش و مدیریت در میان کارمندان خدمات ملکی به گونه ای نیست که روحیه جمعی میان اصلاحگران را ایجاد کند.

چهارم: به تدریج استفاده از فساد اداری به حیث یکی از ابزارها جهت متعهد و وفادار ساختن افراد قدرتمند جامعه به دولت؛ ترویج یافته است. فساد اداری دیگر محدود به نقض قانون از طرف افراد نیست، بلکه مربوط به تمام سکتورهایی است که با استفاده از عملکردها و قواعد غیر رسمی، فرصت های پول سازی را بر ارائه خدمات عامه ترجیح می دهند. فساد اداری در همه بخش های دولت حکمفرما است. بیشتر از همه، سکتور امنیتی به صحنه کشمکش افراد قدرتمند جهت حصول پول مبدل گردیده است. دسترسی به قراردادهای دفاعی یک منبع اساسی عاید محسوب گردیده و فساد در آن باعث تقویت اقتصادی این افراد شده است. فساد اداری در سکتور امنیتی برای افراد فاسد در سایر سکتورها زمینه استفاده از خشونت یا تهدید به استفاده از آن را مهیا ساخته است، تا از این طریق جلو اقدامات لازمه را حتا در سکتورهای دیگر بگیرند. فساد در سکتور امنیتی دیگر افراد فاسد را نیز قادر ساخته است تا با استفاده از خشونت یا تهدید به انتقام گیری از فساد حتی در دیگر سکتورها نیز حمایت کنند. افغانهای جوان که خود را فاقد قدرت احساس کرده و انگیزه خود را از دست می دهند از انتقام گیری خشونت آمیز علیه خود و فامیل شان در صورتیکه به گروه های فاسد نپیوندند هراس دارند.

در انحصار گرفتن ادارات و سوء استفاده از صلاحیت در حکومت گسترش یافته است. مقام های فاسد نهادهای سکتوری را از هم پاشانده است. دسترسی به پست ها و ارائه خدمات توسط مقامات فاسد کنترل می گردد. تدارکات عامه به جای این که یک میکانیزم دولتی جهت حصول منافع مالی دولت باشد، به یک وسیله مکافات به رشوه دهندگان تبدیل گردیده است. حتی مکانیزمهای پاسخگویی می تواند منجر به ایجاد طرح های جدید پیدا کردن پول شود - از طریق درخواست رشوه از مجرمان مالی بخاطر حفاظت ایشان از تادیب یا تعقیب عدلی.

در اخیر باید گفت، رهبران سیاسی به جای منافع ملی در فکر دریافت مکافات به پیروان خود هستند و به همین اساس اشغال سیاسی ادارات و پست های دولتی افزایش یافته است. کمبود احزاب سیاسی، مقررات مبهم تمویل کمپاین ها و نبود سیستم های داخلی پاسخگویی، پارلمان را از ناحیه غصب و فساد آسیب پذیر ساخته است، به گونه ای که منجر به نارضایتی وسیع عمومی شده است.

فساد سیاسی باعث گشته است تا دستگاه انتخابات و دموکراسی نیز از سوی منافع شخصی مورد سوء استفاده قرار گیرد، به خصوص از سوی کسانی که مبالغ هنگفت پول سیاه و غیر قانونی را در اختیار دارند. بدین ترتیب اشغال مقامات دولتی، تلاش های دولت برای اصلاحات را سبوتاژ کرده و به مقامات سیاسی این فرصت را میسر می سازد که با استفاده از قدرت سیاسی خود، پیروان خود را تعیین و از آن ها جهت سبوتاژ کردن ریفورم های داخلی استفاده کنند.

2. تصمیم قاطع حکومت وحدت ملی برای اصلاح سیستم:

در استراتژی دولت افغانستان برای مبارزه علیه فساد اداری، تفتت و پراکندگی رهبران سیاسی، اشغال منصب ها و پست های دولتی و معافیت از پیگرد عدلی و قضایی از عوامل اساسی فساد اداری تلقی گردیده است. اشغال مناصب دولتی و سایر موارد فساد، تضعیف وفاداری و تعهد میان شهروندان و دولت را در پی دارد.

هدف استراتژی مبارزه علیه فساد اداری تنها افزایش کارآیی و جلوگیری از ضایعات نیست بلکه احیای مجدد اعتماد شهروندان به دولت و کارمندان عرضه خدمات عامه نیز یک هدف اصلی است. هر چند دلیل اولیه فساد آن عده مقامات دولتی هستند که با فریب، به منافع ملی صدمه می زنند. اگر چه تعهد در سطح بالا برای پایان دادن به فساد یک پیش شرط لازم برای موفقیت است اما در این استراتژی راه حل اصلی ما ناشی از یک اقدام جمعی است برای ایجاد اجماع ملی مبنی بر این که فساد دیگر تحمل نمی شود. تبدیل تعهد رهبری حکومت به یک رهبری مؤثر، نیاز به حمایت از رهبران اصلاح گرا و تیم ها و شبکه های توانمند آنان دارد تا بتوانند پالیسی ها را تطبیق نمایند و شهروندان را شامل این مبارزه کنند و از پیشرفت نظارت نمایند.

اگر فرصت های فساد از بین بروند و ادارات دولتی بر اساس پروسه های رقابتی و شفاف اداره گردند و تطبیق مؤیدات بر متخلفین حتمی گردد، مبارزه علیه فساد اداری به موفقیت می رسد. استراتژی ملی مبارزه علیه فساد اداری در مرحله تطبیق در سکتور عامه، قبل از همه در سکتور امنیتی، به خصوص بر امور مربوط به پولیس، تعیینات خدمات ملکی، ارگان های عدلی و قضایی و نظام مالی ذیصلاح برای تصمیم گیری در مورد مصارف اموال عامه تطبیق می گردد. ادارات مسؤول مدیریت و توزیع زمین نیز باید مورد توجه قرار گیرند، چون غصب زمین شیوع یافته و اگر برای جلوگیری از آن اقدامات لازم صورت نگیرد ملکیت های عامه به هدر می رود.

تا زمانی که این نهادهای اصلی پیش شرط های لازم برای مبارزه علیه فساد اداری را ایجاد نکنند، حتا محاکمه مقامات عالی رتبه در محو زمینه های تشویق و بروز فساد، تغییر بنیادی ایجاد نخواهد کرد.

از آغاز حکومت وحدت ملی، مبارزه علیه فساد اداری در اولویت کاری آن قرار داشته است و این استراتژی ادامه فعالیت های سه ساله این حکومت برای ریشه کن ساختن فساد اداری می باشد.

در سال نخست حکومت وحدت ملی بر اقدامات فوری جهت محاکمه نمودن افراد بلندپایه تمرکز نمود تا زمینه را برای اصلاحات هموار نماید که قضیه کابل بانک مهمترین آن بود. در عین حال، حکومت مکانیزمی را برای تهیه استراتژی درازمدت ایجاد نمود که فراتر از اقدامات انفرادی برای اصلاح سیستم عمل کند. این تدابیر شامل استخدام بر اساس اصل شایستگی (مطالعات اخیر نشان می دهد که این یگانه و مؤثرترین روش مبارزه علیه فساد بوده است)، اصلاح تدارکات و بهبود مدیریت بودجه بود تا زمینه نظارت پالیسی سازان از مصارف عامه را مهیا سازد.

چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان که در اکتوبر 2016 به کنفرانس بروکسل ارائه گردید، هشت ساحه دارای اولویت ذیل را برجسته می سازد:

1. اصلاح پروسه تدارکات عامه؛
2. ایجاد شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری؛
3. تهیه پلان های عمل برای وزارتخانه ها؛
4. ایجاد و حمایت از مرکز عدلی و قضایی مبارزه علیه فساد اداری به منظور تحقیق و بررسی جرایم سنگین؛
5. الزامی ساختن امتحان شمولیت و امتحانات داخل خدمت قضات و خزانوالان؛

6. تغییر و تبدیل رؤسای محاکم استیناف 34 ولایت؛

7. افزایش استفاده از پرداخت و تدارکات الکترونیکی؛

8. تسریع پروسه تطبیق پلان عمل ملی مبارزه علیه مواد مخدر.³

تمام اولویت های 8 گانه فوق یا تکمیل گردیده و یا هم در حال تطبیق قرار دارند. از موارد برجسته، اجراآت اداره ملی تدارکات می باشد. این اداره بیش از 1500 قرارداد را بررسی نموده که در نتیجه آن بیشتر از مبلغ 200 میلیون دالر امریکایی صرفه جویی گردید. همچنین ایجاد مرکز عدلی و قضایی مبارزه علیه فساد اداری از بدو تأسیس در سال 2016 به تعداد 315 قضیه فساد را تعقیب نموده است و در جهت تثبیت سویه دانش حقوقی، از خاړنوالان و قضات آزمون تحریری اخذ شد.

یکی از مشکلات شایع در استراتژی های مبارزه علیه فساد این است که در این استراتژی ها تعداد زیادی از اقدامات غیر متجانس پیشنهاد می گردد که هرچند مفیدند، اما دلیل منطقی برای ارتباط میان آنها وجود ندارد. استراتژی های مبارزه علیه فساد اداری در افغانستان نیز از این مشکل در امان نبوده است. در عدم موجودیت تحلیل منسجم راجع به این که چرا بعضی فعالیت ها در اولویت قرار می گیرند و چگونه با یکدیگر ارتباط دارند، استراتژی های مبارزه علیه فساد اداری به لیستی از آرزوها و امیدهای خوب اما غیر مؤثر و غیر عملی مبدل می گردد.

³ چهارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان، 2017-2021.

3. اولویت های استراتژی ملی مبارزه علیه فساد اداری

بر اساس آنچه گفته شد تلاش نموده ایم در این استراتژی برخی موضوعات دارای اولویت را مطرح کنیم. این اولویت ها به باور ما یک سلسله اقدامات و تدابیر جدی و قابل اعتماد را جهت آوردن اصلاحات فراهم می سازد. این اولویت ها -چنان که پیشتر نیز نام برده شد- متکی بر پنج محور است و برای هر یک از این محورها، اقدامات دارای اولویت، تعریف شده است که حکومت بین سال های 1396(2017) تا پایان حکومت در سال 1399/1398(2020/2019) آن ها را انجام خواهد داد:

محور اول- رهبری سیاسی و شبکه اصلاحگران توانمند: (سکتور سیاسی)

استراتژی ملی افغانستان برای مبارزه علیه فساد اداری در عرصه سیاسی، بالای سه مسأله دارای اولویت تمرکز دارد:

1. هرچند مبارزه علیه فساد اداری درازمدت خواهد بود اما ارتباط میان سیاست های پولی و پروسه انتخابات باید قطع شود. در این عرصه تکنالوژی می تواند ممد واقع گردد. انتخابات باید عادلانه، مصون و رقابتی باشد. افغانستان پروسه های استفاده از کارت های هویت الکترونیکی (بیومتریک) و نصب ماشین های رأی دهی الکترونیکی را تسریع خواهد نمود. این ها تدابیر مهم برای کاهش تقلب انتخاباتی و جلوگیری از رسیدن به قدرت از طریق فساد می باشد. **همانند قوه اجرائیه و قضائیه، قوه مقننه نیز باید یک پلان مبارزه با فساد اداری را مبتنی بر تعهد به مبارزه قاطع علیه فساد اداری و اشاعه و نشر دارایی ها تهیه و تطبیق نماید و نتایج آن را برای عامه مردم نشر نماید.**

2. افغانستان تضمین های قانونی و تجارب عملی در عرصه حراست از آزادی رسانه ها و جامعه مدنی دارد. اما باید یک شبکه قوی و متعهد از اصلاح گران نیز در ادارات گماشته شوند و روابط کاری مناسب بین آنان و جامعه مدنی ایجاد شود و باید آنان از امتیازات مناسب برخوردار و از حملات انتقام گیری و سیاسی مصون باشند. فراهم ساختن این اقدامات، از مسئولیت های اساسی رهبری ملی است. باید با تصویب قانون حمایت از افشاگران فساد، مصونیت کارکنان مبارزه علیه فساد اداری تضمین شود. در حال حاضر، حکومت قوانین واضح برای حالت تبرئه و محکومیت ندارد و به همین اساس اصلاحگران در معرض اتهامات و ابهامات قرار دارند و همچنین فرصت های کمی برای جامعه مدنی به منظور منسجم ساختن جامعه اصلاحگران در داخل دولت و یا برای آموزش عامه در مورد نقش آنها در پیشبرد اصلاحات وجود دارد.

3. رهبران سیاسی افغانستان باید مردم را در امر مبارزه علیه فساد اداری دخیل و شریک سازند. ایجاد و تقویت

محور اول: رهبری سیاسی و شبکه اصلاح گران توانمند

افغانستان از تعهد سیاسی مقامات عالی برای مبارزه علیه فساد اداری و اعاده شفافیت در حکومت برخوردار است. اما برای تبدیل نمودن تعهدات سیاسی به اصلاحات مؤثر، باید اصلاح گران را محافظت و حمایت کنیم و شبکه های اصلاحات را ارتقا دهیم. حکومت در بین سالهای 2017 و 2019 امور ذیل را انجام خواهد داد:

- تماس ها و نشست های سالانه در سطح ملی و راه اندازی بحث ها در مورد استراتژی مبارزه علیه فساد اداری به رهبری رئیس جمهور و رئیس اجراییه؛
- تدویر شورای مشورتی ملی برای حصول اطمینان از شفافیت انتخاباتی برای انتخابات ریاست جمهوری سال 2019؛
- گسترش استفاده از تکنالوژی رأی دهی مبتنی بر بیومتریک در تمام شهرهای بزرگ؛
- تأکید بر رعایت کامل شرایط ثبت، بررسی و نشر دارایی های مقامات بلند پایه؛
- تعهد رهبری شورای ملی به تهیه پلان عمل پارلمانی مبارزه علیه فساد اداری و تطبیق آن؛
- بازنگری مواد و طرز العمل های قوانین مدنی و جزایی به منظور بهبود تعقیب عدلی اشخاص فاسد و ضبط دارایی هایی که به شکل غیرقانونی بدست آمده اند؛
- حصول اطمینان از عدم شمولیت اشخاص محکوم به فساد در تعیینات دولتی؛
- تصویب قانون محافظت و حمایت از کارکنان و افشاگران فساد اداری و قوانین لازم دیگر؛
- انسجام و تقویت شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری؛
- ایجاد گروهی از بازرسان مستقل مرتبط با لوی سارنوالی برای دفتر رییس جمهور؛
- معرفی برنامه اعطای جوایز جهت تقدیر دسـتآورد های فردی و گروهی کارمندان خدمات ملکی در امر مبارزه علیه فساد اداری؛
- گسترش فعالیت های آگاهی عامه توسط مقامات ارشد برای بحث روی پیشرفت های مربوط به مبارزه علیه فساد در رسانه های ملی؛
- ایجاد شبکه های اصلاحی در وزارت مالیه و وزارت های عایداتی و وزارت های دارای مصارف بالا؛
- نظارت از تنفیذ قوانین "حکومت باز" در وزارت های عایداتی و مصرف کننده عواید؛

سیاست های ارزش محور، مستلزم بحث ها و اتفاق آرای نسل جدید و جوان فعالین سیاسی و رهبران سیاسی می باشد. رئیس جمهور باید موضوعات مبارزه علیه فساد و اصول اخلاقی مربوطه را نه تنها در کابل بلکه در سفرهای ولایتی خویش در سراسر کشور رهبری نماید. تعهد مقامات به حاکمیت قانون، شفافیت بیشتر در

اجراآت حکومت، کار بیشتر با رسانه ها، حمایت از سوی رهبری دینی و فعالین اقتصادی، آزادی مداوم برای گروه های دادخواهی و افشاگر و آگاهی بیشتر مردم در مورد حقوق مدنی و انکشافی، از جمله اقدامات مهم برای بالا بردن پاسخدهی دولت به شمار میروند.

محور دوم- محو فساد از سکتور امنیتی:

سکتور امنیتی افغانستان دارای بیش از 350000 منسوبین نظامی و کارمندان است که سالانه میلیاردها دالر را از بودجه داخلی و کمک های بین المللی دریافت می نماید. اصلاح سکتور امنیتی عامل مهم در امر مبارزه علیه فساد اداری خواهد بود. افغانستان کشوری است که در حال جنگ قرار دارد. فساد در نیروهای دفاعی و پولیس به قیمت از دست دادن زندگی، سرزمین و اعتماد مردم تمام می شود.

محور دوم : اصلاح سکتور امنیتی

پلان سکتور امنیتی برای مبارزه علیه فساد اداری شامل پنج بخش می باشد: (1) ایجاد یک پروسه واضح برای استخدام؛ (2) حصول اطمینان از پلانگذاری دفاعی و بودجه سازی شفاف؛ (3) راه اندازی سیستم های کنترول و نظارت معتبر ملکی؛ (4) محو پدیده استخدام سربازان و افسران پولیس خیالی؛ (5) گسترش بحث و گفتگوی سکتور امنیتی با جامعه مدنی.

تدابیر مشخص بین سال های 2017 و 2019 شامل اقدامات ذیل خواهند بود:

- رهبری توانمند و شایسته در وزارت امور داخله؛
- ارائه رهنمود و تفتیش مقرری ها و ترفیعات مربوط به بسط های ارشد امنیتی؛
- بررسی و تعیین تمام معینان، رؤسای عمومی و قوماندان های پولیس به گونه ای که برنامه اصلاحات ایجاب می کند؛
- ایجاد وضاحت در وظایف مقامات دفاعی و پولیس، انتقال پولیس امن و نظم عامه و پولیس سرحدی وزارت داخله به وزارت دفاع و بررسی کامل کارکردهای تمام قوماندانان ارشد؛
- تشخیص و تعدیل قوانینی که در اصلاح سکتور امنیتی لازم است؛
- تکمیل آسیب شناسی معتبر سکتور امنیتی؛
- تکمیل لیست موجودی پرسونل و برکناری و تعقیب عدلی قوماندان های مسئول پولیس خیالی؛
- بررسی و تبدیل تمام قوماندانان امنیه ولایتی، طوری که برنامه اصلاحات ایجاب می کند؛
- گسترش پرداخت معاشات به طور الکترونیک در تمام ولسوالی های قابل دسترسی؛
- ایجاد یک هیأت برای رسیدگی به تخطی ها و سمع شکایات.

اصلاح اردوی ملی به شکل خوبی در جریان است. پلان عمومی اصلاحات⁴ به همکاری هیأت حمایت قاطع تهیه گردید. ناظرین مستقل تأیید نموده اند که این پلان می تواند سبب کاهش فساد، افزایش مؤثریت نیروها و مسلکی سازی کلی خدمات نظامی گردد. پلان متذکره یک راهنما برای وزارت دفاع در امر مبارزه علیه فساد خواهد بود. کارهای زیادی است که باید انجام شود. اما روند عمومی مثبت است و روحیه و مؤثریت نیروهای دفاعی در حال بهبود است. آوردن اصلاحات در وزارت داخله که پولیس را اداره می نماید از جمله اولویت های مهم ما می باشد. در نتیجه ارزیابی حکومت در مورد وزارت داخله، پولیس خیالی، فروش چوکی ها، فروش غیر قانونی اسلحه و تجهیزات، استفاده پولیس برای مقاصد شخصی و قاچاق، مسایلی بوده که باید در مبارزه علیه فساد اداری و جرایم سازمان یافته، مورد رسیدگی قرار گیرد. تلاش در امر مبارزه علیه فساد اداری شامل بررسی مسلکی از افسران ارشد و ارزیابی مؤثق⁵ آسیب ها در سکتور امنیتی یکجا با تعقیب عدلی و پیگرد قانونی عاجل افراد فاسد خواهد بود.

محور سوم- نهادینه ساختن سیستم خدمات ملکی مبتنی بر شایسته سالاری و برتری ضوابط بر روابط در استخدام (سکتور خدمات ملکی):

شواهد نشان می دهد که یگانه و مهمترین راه برای مبارزه علیه فساد در اکثر کشورها جایگزینی ضوابط (شایسته سالاری) بر روابط در استخدام می باشد. هر نوع آسیب سنجی فساد اداری افغانستان به این نتیجه خواهد رسید که مقررری های مبتنی بر روابط در خدمات ملکی خیلی شایع است که نه تنها منجر به فساد اداری گردیده است بلکه سبب بی کفایتی ها، عملکرد ضعیف و کشمکش های قومی ای متکی بر روابط شده است. از بین بردن اصل روابط در مقررری های خدمات ملکی افغانستان، یکی از بزرگترین چالش ها فرا راه تلاش های مبارزه علیه فساد اداری است، ولی در نیمه اول سال 2017 میلادی با تجدید تشکیل کمیسیون خدمات ملکی یک دست آورد بزرگ به دست آمد. اصلاح خدمات ملکی از طریق سه مرحله بزرگ آغاز خواهد شد: این استراتژی کلی از بالا به پایین در دیزاین خود، باید شامل مشوق ها و حفاظت هایی باشد که به اصلاحگران انگیزه دهد تا بر مشکلات و حتا چالش های خطرناک که جزء مبارزه با فساد است فایق آیند. این ها شامل مکافات و حفاظت از افشاگران فساد، تغییرات در ارتقای معاشات و امتیازات و تفتیش مستقل از پروسه های استخدام و انفکاک کارمندان خواهد بود.

اصلاح سیستم خدمات ملکی برای این که دوباره ابزار دولت در اجرای پالیسی های ملی باشد، با سه اقدام ذیل آغاز خواهد شد:

1. پروسه استخدام باید بی طرفانه و رقابتی باشد. در حال حاضر تعداد محدودی از بست های خدمات ملکی دارای لایحه وظایف مشخص است که حسابدهی را دشوار و خودسرانه می سازد. بدیهی است که ریاست های استخدام کننده در سطح وزارت ها مورد توجه خاص مفسدین قرار گرفته اند. کمیسیون خدمات ملکی جدید تشکیل نقش گسترده ای را در بررسی کاندیدان و ارزیابی روش های استخدام خواهد داشت.

4. پلان کمپاین ملی پنج ساله، حکومت افغانستان، 2006

5. یک ارزیابی مؤثق شامل این موارد می شود: (1) پلانگذاری و تعیین بودجه؛ (2) حسابداری و راپوردهی؛ (3) تدارکات و مدیریت قراردادهای؛ (4) پرداخت معاشات مدیریت پرسونل؛ (5) مدیریت اقلام موجود و استفاده از آنها؛ و (6) اجراءات مالی.

2. فرهنگ خدمات ملکی باید تغییر یابد. این می تواند تا یک اندازه از طریق فراهم ساختن آموزش و تعلیمات شغلی بهتر، با استفاده بهتر از مدیریت عملکرد و تکنالوژی مدیریتی، تا حدی هم با معرفی کنترل های بهتر مالی کسب گردد تا اطمینان حاصل شود که هر شخصی همان مقدار پولی را که به نامش پرداخت می شود، واقعاً دریافت نماید. شیوه های رتب و معاشات باید بسیار با احتیاط اصلاح و عملی گردد.

3. سرمایه گذاری بیشتری در مشاغل باید صورت گیرد. از بین بردن فرهنگ تلاش برای ابقا در مشاغل و چشم انداز کوتاه برای مشاغل دولتی باید با حالتی که در آن اعتماد به تداوم وظیفه برای میان مدت یا طولانی مدت وجود داشته باشد تغییر کند. تقویت مرکز آموزش خدمات ملکی و توسعه ی کورسهای مدیریت و رهبری برای ایجاد یک نیروی خدمات ملکی مسلکی که فراتر از تغییرات در وزرا و رهبری حکومت قادر به انجام خدمات خود باشند از اهمیت بالایی برخوردار است. دولت همچنان می تواند مشوق های ملموس بیشتری را برای عملکرد خوب کارمندان همچون مسکن دولتی و افزایش معاشات متقاعدین ارائه نماید، که البته این امتیازات در صورت محکومیت کارمند به جرایم یا اخراج به دلایل دیگر از دست خواهند رفت.

4. معیارهای ارزیابی عملکرد کارکنان دولتی باید بلندتر ساخته شوند. استانداردهای بهتر تعریف شده از عملکرد کارمندان بیرون ساختن کارمندان ضعیف از تشکیلات دولتی را آسان تر می سازد.

محور سوم: نهادینه ساختن سیستم خدمات ملکی مبتنی بر شایسته سالاری و برتری ضوابط بر روابط در استخدام

افغانستان قبول دارد که ایجاد خدمات ملکی مبتنی بر شایستگی یک تلاش درازمدت می باشد. زمینه سازی برای از بین بردن فساد و روابط در خدمات ملکی قبلاً آغاز گردیده است. بین سال های 2017 و 2019 تصمیم داریم اصلاحات ذیل را انجام دهیم:

- **تصویب و تعدیل قوانین و مقرره هایی که در نهادینه ساختن سیستم شفاف خدمات ملکی لازم است؛**
- **اعلان عمومی کارپایی و انتخاب رقابتی برای تمام بست ها؛**
- **حصول اطمینان از انتخاب بر اساس رقابت؛**
- **پروژه مرکزی انتخاب رقابتی، آموزش و اعتباردهی برای تمام بخش های عمومی وزارت ها (تدارکات، مدیریت مالی، انکشاف منابع بشری)؛**
- **احیای مجدد مرکز آموزش خدمات ملکی و تجدید نصاب آن، که حداقل 5000 کارمند جدید التقرر در کورس های اداره عامه، پالیسی های جنر خدمات ملکی و مبارزه علیه فساد اداری آموزش خواهند دید؛**
- **متعادل ساختن معاشات کارمندان ارشد خدمات ملکی با معاشات بازار؛**
- **شناسایی، محافظت و ارتقای کارمندان صادق و پرتلاش؛**
- **به تعداد 1000 کارمند ملکی بین سنین 55 و 65 سال که دارای تحصیلات صنف 12 یا پایین تر از آن می باشند، به طور الزامی به تقاعد سوق داده خواهند شد؛**
- **حد اقل 5000 کارمند سالخورده یا با کارکرد ضعیف، تشویق به استعفا گردیده یا فرصت های تحصیلی فراهم می گردد که بعد از این فرصت ها آنها یا واجد شرایط خواهند شد و یا این که خدمات ملکی را ترک خواهند نمود؛**
- **تقویت ادارات مرکزی و ولایتی کمیسیون مستقل خدمات ملکی جهت بهبود حکومتداری محلی؛**
- **راه اندازی یک کمپاین آگاهی عامه جهت ترویج فرهنگ حسابدهی؛**
- **ایجاد مکانیزم اخذ نظریات شهروندان در کمیسیون مستقل خدمات ملکی؛**
- **ایجاد میکانیزم هایی برای جامعه مدنی و رسانه ها جهت نظارت بر پروسه های بزرگ استخدام؛**
- **استخدام سیستماتیک معلمان جهت حصول اطمینان از تعینات و ارتقاء براساس شایسته سالاری.**

محور چهارم- اصلاحات عدلی و قضایی و تعقیب متهمین فساد اداری (سکتور عدلی و قضایی):

دولت کارهایی را از قبل به منظور بهبود چارچوب حقوقی و توانایی تعقیب عدلی فساد آغاز کرده است. کود جزای جدید که در آن موارد فساد در مطابقت با کنوانسیون مبارزه با فساد اداری ملل متحد جرم انگاری شده است، در ماه **فبروری 2018 نافذ خواهد شد**. ستره محکمه و لوی سارنوالی که ساختار آنها جدیداً تغییر کرده است، شروع به اصلاحات همه جانبه در این نهادها کرده اند. در نتیجه

مرکز عدلی و قضایی سی فی صد کارمندان بعد از بازبینی در صلاحیت و شرایط ایشان در بست های مناسب تقرر یافته اند. مبارزه با فساد در اواسط سال **2016** تأسیس شده است تا قضایای کلان فساد را مورد تعقیب عدلی و قضایی قرار دهد و تا اکنون **315** قضیه (**243** قضیه ملکی و **72** قضیه نظامی) به شمول مقامات متعدد بلند رتبه را دریافت نموده است. بیش از **70** فرد متخلف به مجازات حبس میان مدت و دراز مدت محکوم شده اند. برخی از این قضایا شامل اشخاص بلند رتبه نیز می گردد. هفت جنرال از وزارت های دفاع و داخله به مجازات سنگینی محکوم شده اند. از جمع افراد ملکی، معین های وزارت های ترانسپورت، معارف و مبارزه با مواد مخدر محکوم به زندان شده اند. رسیدگی به این تعداد قضایای فساد اداری در نفس خود در افغانستان بی پیشینه بوده است.

از هم پاشیدگی ها در سکتور عدلی و قضایی باعث رکود در این سکتور و کاهش مؤثریت تلاش ها برای مبارزه علیه فساد شده است. برای فایق شدن بر این گونه مشکلات، دولت شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری را تحت ریاست جلالت مآب رییس جمهوری افغانستان در اواخر سال **2016** ایجاد کرده است. این شورا در رأس گفتگوها و مباحث برای ایجاد استراتژی، حل مشکل تداخلات وظیفوی و نظارت بر پیشرفت می باشد.

دولت تمام ادارات مبارزه علیه فساد را تحت اداره لوی سارنوالی منسجم خواهد ساخت. لوی سارنوال، مرستیال جدید و توانمند را برای مبارزه با فساد مقرر خواهد نمود. توحید این ادارات تحت اداره لوی سارنوالی به این معنا است که ادارات متذکره تحت ساختار عمومی دولت قرار گرفته و از طریق بودجه ملی تمویل می گردند.⁶ با حاکمیت قانون می توان پیگرد عدلی و قضایی افراد فاسد را بهبود بخشیده و تنفیذ نمود.

مردم افغانستان باید به این باور برسند که رسیدگی عدلی و قضایی منصفانه، قابل پیشبینی و مبتنی بر قانون اساسی کشور خواهد بود، نه بر اساس تصامیم شخصی و یا وابستگی های قومی و سیاسی. ایجاد سیستم عدلی و قضایی ملی و مؤثر کار بلندمدت می خواهد. جای خوشی است که قانون اساسی افغانستان و دین مقدس اسلام دولت را ملزم به تطبیق قانون می دانند و همچنان چارچوب اصولی فراگیر را برای تأمین عدالت از قبل ایجاد کرده اند. فعلاً تطبیق قانون در سطوح محلی کمرنگ است اما به زودی این وضعیت تغییر خواهد کرد.

بر اساس این استراتژی، سارنوالان آموزش دیده در سطوح ولسوالی ها موظف خواهند شد که الی اواسط **2018** حداقل پنجاه سارنوال واجد شرایط را به **ولسوالی های امن** فرستاده خواهد شد. اجراءات محاکم قسمی تغییر خواهد یافت که خدمات مسلکی عدلی و قضایی به صورت دست اول به مردم ارایه گردد. ماده **128** قانون اساسی افغانستان

به عنوان مثال پروسهء تایید دارایی های مقامات عالی رتبه وظیفه ادارهء امور ریاست⁶ جمهوری خواهد بود.

تصریح می نماید که "در محاکم افغانستان، محاکمه به صورت علنی دایر می گردد و هر شخص حق دارد با رعایت احکام قانون در آن حضور یابد. محکمه می تواند در حالتی که در قانون تصریح گردیده، یا سری بودن محاکمه ضروری تشخیص گردد، جلسات سری دایر کند ولی اعلام حکم باید به هر حال علنی باشد."

جامعه مدنی و برنامه های ملی مانند میثاق شهروندی برای کمک به گسترش آگاهی محلی از حقوق قانونی شهروندان و همچنین امور اجرایی مانند جدول زمانی محاکم و مسئولین ارتباطی در سطح ولایات و ولسوالی ها نیز مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

محور چهارم: اصلاحات عدلی و قضایی و تعقیب متهمین به فساد

در بین سالهای 2017 تا 2019 دولت اصلاحات آتی را اتخاذ خواهد نمود تا بهبود پایه های عدلی و قضایی را از پلان به واقعیت تبدیل نماید:

- تشخیص و تعدیل قوانینی که در مبارزه علیه فساد اداری در عرصه امور عدلی و قضایی لازم است؛
- ایجاد کمیته های تعیینات داخلی جهت نظارت بر تفرری ها و جلوگیری از مداخلات اشخاص دیگر به شمول قوای اجرائیه و مقننه در امور قوه قضائیه؛
- ارتقای ظرفیت مسلکی قوه قضائیه و توسعه دسترسی شهروندان به عدالت و محاکمه علنی و منصفانه؛
- تکمیل بازبینی منابع بشری و اجرای پلان کاری که شامل ارتقای ظرفیت قاضیان و حارنوالان برای رسیده گی به قضایای فساد باشد. این برنامه همچنان شامل آموزش محررین در همهء محاکم در روشنی قانون جزای جدید خواهد بود.
- انسجام تمام ادارات مبارزه علیه فساد به غیر از کمیته مشترک نظارت و ارزیابی، (MEC) تحت رهبری لوی سارنوالی؛
- ایجاد پست مرستیال مبارزه علیه فساد اداری در اداره لوی سارنوالی؛
- اصلاح ادارات تقنین، حقوق و قضایای دولت در وزارت عدلیه؛
- استرداد و تعقیب عدلی متهمین فساد اداری که در خارج از کشور هستند از طریق موافقتنامه های بین المللی؛
- بازبینی و پیگیری تمام قضایایی که توسط اداره شفافیت در سال 2013 شناسایی شده بود، توسط لوی سارنوالی؛
- حصول اطمینان از این که تمام ولایات سارنوالان واجدالشرایط دارند و معرفی حد اقل 50 سارنوال به ولسوالی های امن؛
- گسترش مساعدت های حقوقی به شمول حمایت مالی بر اساس بودجه برای جامعه مدنی فراهم کننده آن مساعدتها؛
- برگزاری کنفرانس های مطبوعاتی و فعالیت ها برای افزایش آگاهی عامه و حمایت از این پروسه؛
- اجرای برنامه تقاعد پر منفعت برای کارمندان و منسوبین عدلی و قضایی.

سکتور عدلی و قضایی از طریق برنامه اولویت ملی برای تحکیم حکومتداری خوب به 34 ولایت و 441 ولسوالی گسترش خواهد یافت. برنامه در حال تدوین شدن است و این برنامه یک قدم اساسی در راستای تحقق عدالت در سطح جامعه بوده که در آن بیشترین انرژی برای جلب همکاری مردم با دولت به مصرف می رسد.

محور پنجم: مدیریت سالم مالی و بودجوی و رد گیری پول به نحو شفاف و قابل تفتیش (سکتور امور مالی):

مدیریت سالم مالی مولفه کلیدی برای هر دولت می باشد. در دولت های جنگ زده مانند افغانستان ضروری است که پالیسی مالی به عنوان وسیله ای برای انکشاف ملی مورد استفاده قرار گیرد. بودجه نه تنها باید نقش اقتصادی داشته باشد بلکه باید مجرای با شد که دولت از طریق آن تعهدات سیاسی و پالیسی را اجرا کند. هرچند مبارزه با فساد سیستماتیک مشکل است، بخصوص در ارتباط با بودجه؛ جایی که میلیاردها افغانی می تواند در معرض خطر قرار گیرد.

از سال 2015 بدین سو افغانستان مسیر 5 ساله برای بهبود مدیریت مالی را تعقیب نموده است. کمبود شفافیت فعلی در پرو سه بودجه افغانستان، فساد را گسترش داده و کار را برای وزیران اصلاح طلب و تیم شان در راستای دریافت این که پول در کجا و چه زمانی از دست رفته است، مشکل می سازد. به صورت مشخص ساحاتی که مشکلات دارند عبارت از مدیریت گمرکات⁷، پیگیری مالی، پرداخت بر اساس قراردادهای و تفتیش می باشد. نقشه راه بهبود اجراءات مالی شامل اصلاحات در هر یک از ساحات فوق الذکر می شود.

⁷ . مشکلات و خطر فیزیکی موجود در امر اصلاح گمرکات را نباید دست کم گرفت. حکومت در حمایت از این تلاشها تمهیدات امنیتی و حفاظتی بیشتر را فراهم خواهد ساخت.

اصلاحات در پروسه بودجه ملی و سیله اصلی برنامه اصلاحات مدیریت مالی دولت می باشد. پروسه اصلاح بودجه،

محور پنجم: مدیریت سالم مالی و بودجوی و ردگیری پول

ردگیری پول و این که پول کجاست و چه زمانی مفقود می گردد، در تمامی فعالیت های مبارزه علیه فساد، نقش بسیار اساسی دارد. برای افزایش شفافیت بودجه، در بین سالهای 2017-2020 اصلاحات بنیادی در مدیریت مالی عامه رابه قرار ذیل را انجام می دهیم:

- تطبیق کامل برنامه بهبود عملکرد مالی (برای مثال نقشه راه اصلاح بودجه) تا سال 2020/2019؛
- تقویت دیپارتمنت عواید و گمرکات وزارت مالیه بمنظور اعلام اجباری دارایی ها، اصلاحات در تعینات، و گزارشدهی
- ساده سازی و اتوماسیون پروسه های عواید کلیدی (مالیات)؛
- تقویت اداره عالی تفتیش از طریق اصلاح قانون اداره عالی تفتیش؛
- به کار گیری 150 مفتش آموزش دیده به اداره عالی تفتیش؛
- تقویت دفاتر تفتیش داخلی در وزارت های مربوطه؛
- آموزش 200 مفتش داخلی در در وزارت های کلیدی امنیتی، مصرفی و عایداتی؛
- تسوید قانون حساب داری که استانداردهای ملی حساب داری برای تمام ادارات عامه را تعیین می نماید؛
- تشخیص و تعدیل قوانینی که در مبارزه علیه فساد اداری در عرصه امور مالی لازم است؛
- استفاده از ابزار ضد پولشویی برای تشخیص، ردیابی و توقیف در آمد حاصله از فساد جوازدهی به مفتشین و شرکت های حسابداری؛
- انتقال گروپ کاری مبارزه با جرایم مالی به اداره لوی سارنوالی؛
- نشر پلان های سالانه بودجه و حساب قطعی؛
- نشر تمام مطالب مربوطه به تدارکات و تفتیش که به خاطر ملاحظات امنیتی نشر آن ها در وبسایت های نهادهای مربوطه منع نشده باشد؛
- درخواست از شرکای بین المللی برای ارائه تجربیات تخنیکی گسترده، ظرفیت سازی و نظارت از انکشاف و مصارف امنیتی؛
- گسترش استفاده از پرداخت های الکترونیکی، ثبت و حفظ سوابق آن در اسرع وقت.

جمع آوری عواید از طریق پالیسی های جدید و مدیریت سالم را بهبود بخشیده است. حذف مقررات غیر مؤثر که از لحاظ اداری کارآیی ندارند و باعث افزایش خطر می گردند و معیارهای جدید و آسان فهم گزارش دهی که شفافیت و حسابداری در سرمایه گذاری دولتی را فراهم می سازند یک ضرورت جدی است.⁸ چارچوب اصلاحات مدیریت مالی تدریجاً به تمام وزارت های عایداتی و مصرفی در جریان 5 سال آینده گسترش خواهد یافت.

⁸ . به دولت افغانستان 2016 مراجعه شود (در وبسایت وزارت مالیه موجود است)----- آدریس علاوه گردد

افغانستان هنوز هم به فقدان کنترل کافی بالای نظارت از جریان‌های مالی در سطح جزییات دچار می‌باشد و به همین دلیل اقدامات ذیل ضروری است:

یکم: ما اداره عالی تفتیش را اصلاح می‌نماییم. برای این منظور قانون اداره عالی تفتیش باید تعدیل شود تا صلاحیت‌های اداره عالی تفتیش با وظایف مربوطه‌شان متناسب گردد.

دوم: ما باید سیستم‌های استاندارد مالی را در تمام ادارات دولتی تطبیق کنیم. استاندارد حسابداری از قبیل حسابداری مضاعف (double entry)، سیستم‌های تکنالوژی معلوماتی، حسابداری و گزارش‌دهی مالی مفاهیم جدید هستند. ما باید در جهت تطبیق این سیستم‌ها حرکت نماییم تا تضمین شود که جریان‌های مالی به اندازه کافی ثبت شده‌اند. ما به تدریج در حال حرکت به سوی تأدیات معاشات از طریق موبایل برای کارمندان دولت می‌باشیم. سوم: افغانستان هنوز هم به فقدان قانون حسابداری که معیارهای حسابداری را تأمین نماید دچار می‌باشد. از این رو ما قانون حساب‌داری را تصویب خواهیم نمود که اداره تنظیم‌کننده مستقلی را ایجاد خواهد نمود که برای محاسبان جواز صادر نماید.

چهارم: تفتیش مالی باید به روند معمول در تمام ادارات دولتی، وزارت‌ها، تصدی‌ها و شرکت‌های دولتی تبدیل شود. ما به سوی این هدف حرکت نموده‌ایم؛ قسمی که اولین تفتیش‌های مالی از شرکت‌های هوایی دولتی و شرکت برشنا در جریان می‌باشد. هرچند ما باید تعداد تفتیش‌ها را بیشتر نموده و به تمام ادارات دولتی گسترش بدهیم.

پنجم: حکومت استفاده‌اش را از ابزار ضد پولشویی گسترش خواهد داد تا بتواند به تشخیص، پیگیری و توقیف عواید فساد بپردازد. اقدامات اصلی شامل این موارد خواهد شد: الف) د افغانستان بانک به نهادهای مالی در مورد اشخاص دخیل در پولشویی در داخل و مدیریت خطر رهنمایی ارائه خواهد کرد؛ د افغانستان بانک همچنان با نظارت هدفمند به تطبیق موثر مبارزه ضد پولشویی خواهد پرداخت؛ و ب) مرکز تحلیل معاملات و راپورهای FINTRACA ارزیابی فساد را در تحلیل‌های علمیاتی و استراتژیکی خویش اولویت خواهد داد.

نکته آخر این که گزارشات تفتیش، مالکیت انتفاعی شرکت‌ها و سایر اسنادی که پاسخدهی مالی را تبیین می‌نماید، باید به صورت گسترده‌ای به سکتور دولتی انتقال یابد تا قابل بررسی گردیده و برای ایجاد تقاضا جهت حسابداری استفاده گردد.

4. وزارت هایی که در اولویت قرار دارند

پنج محوری که در بخش قبلی این استراتژی شرح داده شد، پیش شرطها برای تدوین برنامه معتبر مبارزه علیه فساد می باشند. در این بخش بر مبارزه علیه فساد در وزارت های کلیدی تمرکز صورت می گیرد. در حالی که کمپاین عمومی مبارزه علیه فساد شامل تمام اجزای دولت می شود، این پلان روی وزارت هایی که بیشترین تأثیر را در عواید و مصارف دارند تمرکز خواهد نمود.

کار روی پلان های مشخص وزارت ها در مبارزه علیه فساد از سال قبل شروع شده است؛ زمانی که پنج وزارت پلان های کاری مبارزه علیه فساد خویش را در جلسه بورد مشترک نظارت و هماهنگی که در اکتوبر 2016 برگزار گردیده بود ارایه نمودند. از آن وقت تا به حال 20 وزارت دیگر هم پلان های مبارزه علیه فساد خویش را در تطابق با تعهد دونه ها تهیه نموده اند. جای تعجب نیست که کیفیت این پلان ها به صورت چشم گیری متفاوت بوده و تطبیق آنها هم به صورت منحصر به فرد صورت گرفته است. خلاءهای عمده پلان های کاری، فقدان ساختار حکومت داری فراگیر است که راهنمایی برای کنترل کیفیت را فراهم کند و این که بسیاری از اصلاحات لازم در حیطه کنترل وزارت ها نبوده اند و این که در افغانستان یک مدل سخت اطاعت از بالا به پایین، منجر به واقعیت های مدیریتی فعلی و احساس ضعیف مالکیت شده است، در حالی که مرکز به تنهایی قادر به تأمین احساس قوی مالکیت و مدیریت نیست.

افغانستان بیش از 25 وزارت دارد. اگر کمیسیون های عالی و ادارات دیگر با آن جمع شود، تعداد عمومی نهادهای دولتی که یک پلان جامع بتواند آن را تحت پوشش قرار بدهد از 70 اداره هم بیشتر خواهد شد. علی رغم این که تمام آن ها مهم می باشند، نیاز است تا استراتژی ملی مبارزه علیه فساد وزارت هایی را که تقریباً 70٪ فی صد عواید و مصارف را به خود اختصاص داده اند، در اولویت قرار داده و بر آنها تمرکز نماید⁹.

در بخش عواید، وزارت های: 1- معادن و پترولیوم، 2- فواید عامه، 3- زراعت و مالداری و آبیاری، 4- انرژی و آب، 5- ترانسپورت و 6- وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی، 7- وزارت تجارت و صنایع و در بخش مصارف، وزارت های: 1- صحت عامه، 2- معارف، 3- احیا و انکشاف دهات و 4- کار و امور اجتماعی شامل می باشند. در کنار آن ها وزارت مالیه نیز اهمیت خاص خود را دارد، زیرا وزارت مالیه، تنظیم کننده عواید و مصارف است.

پلانهای تطبیقی مبارزه علیه فساد وزارت ها در حال اصلاح و یا در شرف آماده شدن است. این دوازده وزارت، پلان های اصلاح شده شان را تا آخر سال 2017 تطبیق می نمایند. جدول 4.1 مسوده پلان برای کاهش فساد در صنایع استخراجی را خلاصه نموده و شاخص هایی را ارایه می نماید. هدف پلان تضمین شفافیت می باشد تا منابع طبیعی افغانستان به توسعه اقتصاد ملی سالم کمک نماید، نه به فساد، بی ثباتی و خشونت. علی رغم این که پلان مشخص وزارت ها به بهبود چشم گیری می انجامد، برنامه همه جانبه مبارزه علیه فساد برای صنایع استخراجی همچنان

⁹ . پیشنهاد کامل این است که وزارت های مهم امنیتی، عایداتی و مصرفی را در این مرحله شامل سازیم. وزارت دفاع و وزارت داخله قبلاً تحت محور دوم مورد بحث قرار گرفته اند، و وزارت مالیه تحت محور پنجم.

شامل همکاری ها با وزارت های ترانسپورت، مالیه، بانک مرکزی و سایر نهادهایی می باشد که نقشی اساسی در ریشه کن نمودن فعالیت های فساد زا در صنایع استخراجی دارند.

در کنار اداراتی که در این استراتژی از آن ها نام برده شده و مکلف به تهیه پلان های مبارزه علیه فساد اداری شده اند، وزارت ها و ادارات دیگر نیز مکلف هستند که پلان های مبارزه علیه فساد خود را تهیه و به شورای عالی حاکمیت قانون ارائه نمایند.

جدول 4،1: مبارزه علیه فساد در صنایع استخراجی

تاریخ ختم	مسئولیت	معیار	عملکرد
June 2018	وزارت معادن	ثبت رسمی ملکیت انتفاعی	تقویت شفافیت
June 2018	وزارت معادن	انتشار اجباری قراردادهای منابع طبیعی بعنوان شرطی برای اعتباردهی	
December 2019	وزارت معادن	قانون افغانستان تعدیل یافته تا نشر ارقام تولید در سطح پروژه الزامی گردد.	
June 2018	وزارت معادن	تفتیش تمام کمپنی های قراردادی تکمیل شود	تایید اعتبار ابتکار شفافیت صنایع استخراجی
December 2018	وزارت معادن	(>5%) تفتیش داخلی افزایش یابد	
June 2019	وزارت معادن	(EITI) اعتبار دهی ابتکار شفافیت صنایع استخراجی	
June 2018	وزارت مالیه	یک حساب شفاف بطور الزامی در د افغانستان بانک برای تمام عایدات سکتور استخراجی ایجاد خواهد شد که بطور منظم به نشر سپرده شود و از کمپنی ها از طریق قانون ملزم به استفاده از آن بعنوان شرطی برای دریافت پرداختهای ایشان گردند	

هیدروکاربن	ایجاد اداره مستقل هیدروکاربن با مسئولیت تنظیم در بالادست، میانه دست و پایین دست	اداره تنظیم نفت و گاز افغانستان	June 2018
	واردات سوخت تحت جواز (license)	اداره تنظیم نفت و گاز افغانستان	June 2018
نظارت اجتماعی	رهنمودهایی برای مشوره با جامعه محلی، نشر، و بازنگری پلانهای پیشنهادی معدنکاری و کاهش خطرات	وزارت معادن	June 2018
	تهیه دستورالعمل برای جامعه محلی به منظور دریافت سهم مناسب از عواید قانونی یا منافع حاصل از استخراج	وزارت معادن	June 2018

5. احیای اعتماد از دست رفته شهروندان

اصلاح اداره زمانی وسیله ای برای مبارزه علیه فساد خواهد بود که شهروندان متیقن گردند که کارکردهای دولت، منصفانه و به نفع عامه بوده و مبارزه شان علیه فساد پیروز خواهد شد. دولت برای احیای اعتماد مردم سه نوع از اقدامات را انجام خواهد داد:

اول: پاکسازی سکتور عدلی و قضایی نه تنها شامل دسترسی شهروندان به عدالت خواهد بود بلکه وسیله ای در دست مردم جهت نظارت و گزارش از تخلفاتی است که منشاء بی عدالتی در این سکتور نیز می گردد. این مبارزه توجه خاصی به غصب اراضی خواهد داشت¹⁰. قانون زمین داری به تصویب رسیده و مقررات فرعی برای تقویت عناوین و حقوق ملکیت ها در حال آماده شدن برای ارائه به کابینه می باشد.

دوم: معیارهای ارائه خدمات ملی ساده و شفاف تر می گردند تا شهروندان هم در سیستم کنترل فساد سهیم باشند. سوم: رسانه های آزاد و جامعه مدنی پویا و فعال افغانستان هم نظارت مستقل را ممکن ساخته و هم دولت را پاسخگو می سازد.

به عنوان یک کشور واحد، دستور کار وزارت های افغانستان در سطح کشوری تعیین می گردند. اما اکثر شهروندان ما فساد را در سطح محلی تجربه می نمایند که در آن سیستم های حکومتداری سنتی در کنار نهادهای ملی وجود دارند و شبکه ها و اشخاص زیادی که فساد دولتی را تشویق می نمایند در آن وجود دارند. پس از شروع تطبیق این استراتژی شورای عالی حاکمیت قانون توجه ویژه ای به شامل ساختن فساد در سطح محلی در آجندای خویش و همکاری با دیگر برنامه ها همچون شورای عالی صلح و کمیسیون مستقل خدمات ملکی خواهد داشت.

گروه کاری حکومتداری محلی که از سوی اداره مستقل ارگان های محلی رهبری می شود در حال آماده سازی پالیسی حکومتداری محلی با توجه ویژه به ایجاد ظرفیت ها جهت کنترل فساد از طریق انتقال مسئولیت ها از مرکز به ولایات بر اساس این پالیسی است. اقدامات ویژه شامل یک استراتژی دسترسی عامه جهت افزایش آگاهی در مورد حقوق شهروندان؛ بخش های دریافت شکایات در تمامی دفاتر والیان؛ و استفاده گسترده از تفتیش مشارکتی و نظریات عامه مردم در مورد اجراءات وزارت ها برای حصول اطمینان از این که وزارت ها به تعهدات خویش پایبندی دارند، می باشد.

تلاش های ما برای ارتباطات استراتژیک در حال بهبود است. این تلاش ها باید به طور سیستماتیک افزایش پیدا کرده و تداوم یابند تا شهروندان ما به این باور برسند که صدای آنان شنیده شده و اطمینان یابند که اطلاعاتی که دریافت می کنند حاکی از اصلاحات اساسی است. با توجه به این که اقدامات عملی بسیار مؤثرتر از حرف است، مردم باید شاهد رهبری تلاش های مبارزه علیه فساد از سوی رهبری عالیرتبه دولتی باشند. دولت برنامه هایی برای بازدید از مراکز ولایات و مشوره با مردم به طور مستقیم و یا از طریق رسانه های ملی خواهد داشت. چندین برنامه ملی

10. در یکی از جلسات شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری که در 30 اگست 2017 برگزار شد، ستره محکمه تصمیم خود برای ایجاد محاکم ویژه اراضی که مهارتها و صلاحیت لازم برای استماع قضایای مربوط به اراضی را دارا باشد اعلان نمود.

خطوط ارتباطی دارند که شهروندان می توانند از طریق آن ها شکایات علیه قضایای فساد را شریک نمایند. رسانه های اجتماعی بسیار فعال در افغانستان منبع دیگری از معلومات در مورد نگرانی های شهروندان میباشد و باید به طور فزاینده ای از سوی مقامات ارشد مورد استفاده قرار گیرد.

با گذشت زمان، گزارش دهی و بازخورد، آسان تر و گسترده تر خواهد شد. افزایش استفاده از رسانه های اجتماعی و دیگر تکنالوژی ها، گزارش دهی بدون ترس از فشار را ممکن می سازد. وبسایتی که معادل وبسایت "من رشوت دادم" www.efshagar.af می باشد فعال شده است. مرستیال لوی سارنوالی در امور مبارزه علیه فساد، جلسات مشورتی ای را با جامعه مدنی و رسانه ها جهت تهیه و ترتیب پلان عمل جامع نظارتی برگزار خواهد کرد. این پلان عمل، رسانه ها و جامعه مدنی را قادر می سازد تا از تلاش های مبارزه علیه فساد نظارت کنند.

اگر نیمی از استراتژی مبارزه علیه فساد منوط به اصلاح دولت می باشد، نیم دیگر آن وابسته به رسیدگی به خشم عمومی پیرامون فساد در درون دولت می باشد. نظارت مستقل و فشار خارجی بخشی اساسی استراتژی دولت می باشد. نقش جامعه مدنی در راستای همکاری و آگاهی دهی توسط کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) حمایت می شود. رهبران مذهبی نقش مؤثری در هدایت، حمایت و افزایش آگاهی عامه از اهمیت مبارزه با فساد اداری دارند. دولت در راستای حمایت و حفاظت از رسانه های مستقل افغانستان، به شمول تعهد به فراهم آوری امنیت بیشتر برای ژورنالیستان با توجه به تلاش های اخیر تروریستان برای مرعوب ساختن رسانه ها، به تلاش های خود ادامه خواهد داد.

6. کمک به سکتور خصوصی

دولت در مشارکت نزدیک با سکتور و شبکه های خصوصی کار می کند تا منابع رشوت را شناسایی کرده و محیط سرمایه گذاری عاری از فساد را ایجاد نماید. فساد اداری در سکتور خصوصی افغانستان به دو نوع می باشد: اول، رشوت دادن به مقامات دولتی برای دسترسی به مزیت های دولتی. دوم، خود سکتور خصوصی در فساد دخیل می باشد، مثل ارایه ادویه بی کیفیت به بازار یا ایجاد گزارش های دروغین مالی و مالیاتی.

برای رسیدگی به این نگرانی ها، دولت اقداماتی را جهت کاهش فرصت های فسادزا و افزایش هزینه فساد روی دست خواهد گرفت. دولت برنامه جامعی برای ساده سازی روند اجراءات روی دست گرفته است که فرصت دریافت رشوت در مقابل دریافت جواز را کاهش می دهد. مثال های این اجراءات شامل ایجاد مرکز واحد برای طی مراحل صدور جواز و اجازه نامه ها که در سطح ولایات گسترش یافته اند و ساده سازی اخیر پروسه جواز تجارتي می شود. برای سنگین تر کردن هزینه فساد، دولت یک مکانیزم عالی گزارشدهی را تحت اداره شورای عالی اقتصادی جهت رسیدگی مستقیم به شکایات تجارتي و یا ارجاع آن ها به لوی سارنوالی ایجاد خواهد نمود¹¹.

راه حل ها برای معضله فساد نیز با پالیسی های حمایتی دولت از طریق سکتور خصوصی نیز امکان پذیر است. طور مثال، نهادها یا شرکت های خصوصی یا غیردولتی می توانند جواز استندرد کیفیت تولید را ارائه نمایند. نهاد ملی نهال پرور افغانستان (ANNGO) یک مثال از برنامه داوطلبی سکتور باغداری می باشد که در 24 ولایت کشور درختان مثمر را ثبت، بررسی و تصدیق می نماید. سایر کشورها نیز از این روش ها برای ارائه مجوز کیفیت در بخش های مختلف مانند دارو سازی و ایجاد کود بررسی استفاده نموده اند. اگر خود مفتشین ثبت شده و معتبر باشند، می توانند راه های کم مصرف را برای ایجاد عرصه فعالیت برای کارآفرینان افغانستان فراهم نمایند.

11. سازمان همکاری های اقتصادی و انکشاف که در سندی با عنوان طراحی یک مکانیزم عالی رتبه برای بزنس، این مکانیزم عالی رتبه را چنین تعریف می نماید " یک پروسه درون کشوری برای دریافت، بررسی، و حل سریع شکایات کمپنی ها که با رشوت طلبی یا دیگر نگرانی های مشابه در پروسه های مشخص اداری یا پروژه های دولتی با آن مواجه می گردند. هدف اولیه فراهم آوری یک منبع مستقل و سریع برای کمپنی ها و پیشنهاد یک "راه حل سریع" قبل از تشدید مشکل مربوطه می باشد."

7. همکاری‌های بین‌المللی

همکاران بین‌المللی افغانستان سه نقش کلیدی دارند:

یکم: حمایت دراز مدت و قابل پیش‌بینی، امکان می‌دهد اصلاحات مبارزه علیه فساد اداری نهادینه شود. برای این منظور دوام و گسترش صندوق امانی بازسازی افغانستان (ARTF) و کار از طریق شوراهای انکشافی که هدف اصلی آنها ایجاد سیستم‌های دولتی قابل اعتماد و مؤثر می‌باشد، حائز اهمیت فراوان است.

دوم: حفاظت از اصلاحگران در مقابل تهدیدات فسادپیشه‌گان، فراهم‌آوری حمایت کافی، امنیت برای مقامات ارشد، به خصوص در سکتور امنیتی.

سوم: دونهایی که افغانستان را حمایت می‌کنند در برهه‌هایی از زمان از کارکردهایی که موجب فساد بودند چشم‌پوشی نموده‌اند. حکومت در همکاری نزدیک با جامعه بین‌المللی برای تقویت نظارت، گزارش‌دهی و تعقیب کارها، کار خواهد نمود.

8. میکانیزم نظارت و گزارشدهی

نظارت بر تطبیق این استراتژی به عهده «شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری» می باشد. برای نظارت دقیق و دوامدار، اقدامات ذیل صورت می گیرد:

1. شورای عالی یک سکرتریت ویژه را برای نظارت و گزارش گیری و گزارش دهی در دفتر ریاست جمهوری ایجاد می نماید.
2. هر یک از ادارات مربوطه ای که در این سند از آن ها نام برده شده، مکلف است پلان تطبیقی این استراتژی را در خلال مدت یک ماه بعد از نهایی شدن آن تهیه نموده و به تأیید شورای عالی برساند.
3. هر یک از اداراتی که در این سند از آن ها برای تطبیق این استراتژی نام برده شده، مکلف است که حد اقل در هر سه ماه گزارش فعالیت ها و پیشرفت های خود را به شورای عالی تقدیم نماید.
4. سکرتریت ویژه در هر شش ماه یک بار، گزارش عمومی از پیشرفت و تطبیق این استراتژی را از طریق رسانه های همگانی نشر می کند.

9. نتیجه گیری

تصویر کلی استراتژی طولانی مدت واضح است. مبارزه با فساد در افغانستان مترادف با تقویت حاکمیت قانون و اجرای عدالت می باشد که هر دوی اینها ارزش های قوی ملی هستند که انعکاس دهنده آرزوهای تمام بخشهای جامعه افغانی است. ما بر این باوریم که پنج محور که برای مرحله اول این پروگرام تعریف شده اند چهارچوب پیشبرد پروژه حاکمیت قانون در کشور باقی خواهد ماند، و بسیج عامه به طرز افزاینده ای در مرکز توجه قرار خواهد گرفت درحالیکه اعتبار دولت افزایش یافته و مردم اطمینان و اعتماد به نفس استفاده از دستگاه سیاسی برای ایجاد تغییر مثبت را حاصل می کنند. تعداد وزارتخانه ها از آنچه در این متن نام برده شده، به تعداد بیشتری در مرحله دوم افزایش خواهد یافت و به مرور زمان موضوعات جدیدی در رابطه با مبارزه علیه فساد پدیدار خواهند گشت.

هدف این استراتژی به جای این که پلان جامع مبارزه با فساد را ارائه کند، فراهم آوردن چهارچوبی است که به دولت ما امکان مواجهه با مشکلات موجود بدهد، به نحوی که به مرور زمان قادر به یادگیری و وفق دادن خویش با آن ها باشیم. چند ماه قبل از ختم مرحله اول این استراتژی، شورای عالی حاکمیت قانون، دستور یک بررسی مستقلانه جهت ارزیابی تاثیرات آن را خواهد داد که بر اساس آن شورای عالی حاکمیت قانون، پیشنهاداتی را برای حکومت بعدی در مورد رویکردهای مبارزه با فساد که باید تداوم یابند، یا آن هایی که به بهبود ضرورت دارند و آن هایی که باید با اقدامات و ابتکارات جدید جایگزین شوند تهیه خواهد نمود.

ما این استراتژی را با یک یادداشت متواضعانه به پایان می رسانیم. در این استراتژی چارچوب و یک سلسله اصلاحات را ذکر کردیم که به باور ما دارای نتایج قابل ملاحظه بوده و قرارداد اجتماعی میان دولت و مردم افغانستان را تجدید می کند.

اما مبارزه با فساد اداری به شکل سریع و آسان صورت نمی گیرد. آسیب های فساد اداری بسیار عمیق است. ما در این مبارزه بدون کمک مردم افغانستان موفق نمی شویم. طوری که فساد اداری قومیت، مکان یا جنسیت نمی شناسد و فراگیر است، مبارزه در مقابل آن نیز باید افغانستان شمول باشد. این مبارزه باید به این پرسش پاسخ بدهد که ما "برای اطفال خود چگونه کشوری را باقی خواهیم گذاشت؟"

در این استراتژی اصلاحات مرتبط با یکدیگر را که به باور ما روش حکومتداری را تغییر خواهد داد، ذکر نمودیم. این اصلاحات در دین، تاریخ، فرهنگ، قانون اساسی و در گفتمان ملی ما در مورد خود ا تکایی ریشه دارد. علاوه بر آن، برنامه هایی نیز روی دست گرفته خواهد شد که احتمال فساد را کاهش و هزینه رفتار فسادآلود را سنگین خواهد ساخت. این اقدامات زمینه را مساعد خواهد کرد تا اصلاحگران در داخل و خارج حکومت شبکه ای را تشکیل دهند و در مقابل تعرضات، دفاع کرده و جنبش اصلاحات را به پیش ببرند. این برنامه برای جوانان می باشد. ما می دانیم که این مبارزه فراتر از حکومت فعلی نیز ادامه خواهد داشت، اما این اصلاحاتی که ارائه شده است، اصلاحگران را با ابزارهای لازم تجهیز می کند تا امروز تغییرات لازم و بنیادین را ایجاد نمایند.

ضمیمه شماره 1 جدول اقدامات استراتژی ملی افغانستان برای مبارزه علیه فساد اداری

Pillar	شاخص	تطبیق کننده	موعد اجرا
ستون اول: رهبری سیاسی و تقویت اصلاحگران	تطبیق کامل برنامه ثبت و اشاعه دارایی های مقامات عالیرتبه	اداره امور ریاست جمهوری	February 2018
	اجلاس سالانه مشورتی ریاست جمهوری در مورد مبارزه علیه فساد اداری	دفتر رییس جمهور و ریاست اجرائیه	December 2017
	تقویت قوانین: (1) تصویب قانون حفاظت از افشاگران، (2) تعدیل قانون دسترسی به اطلاعات جهت مطابقت با معیارهای بین المللی و تقویت کمیسیون جدیدالتاسیس نظارت از دسترسی به اطلاعات، (3) بازبینی قوانین مدنی و جزایی جهت ضبط دارایی هایی که بطور غیرقانونی حاصل گشته اند و جلوگیری از شمولیت افرادی که به فساد محکوم شده اند در پستهای سیاسی	وزارت عدلیه	December 2017
	معرفی برنامه تشویق و مکافات دستاوردهای فردی و گروهی کارمندان خدمات ملکی در امر مبارزه علیه فساد اداری	کمیسیون اصلاحات اداری و خدمات ملکی	December 2017
	ایجاد گروه خاص بازرسان مستقل در دفتر رییس جمهور	دفتر رییس جمهور	December 2017
	تصویب پالیسی واحد حکومتداری محلی	اداره ارگانهای محلی	February 2018
	ایجاد قوه قضائیه مستقل، محاکمه های علنی، دخیل ساختن مردم، کمیته تعیینات قضایی	ستره محکمه/دفتر رییس جمهور	June 2018

Pillar	شاخص	تطبیق کننده	موعد اجرا
ستون دوم: اصلاح سکتور امنیتی	ارائه رهنمودها و تفتیش ازتعیینات و ترفیعات مقامات ارشد امنیتی	شورای امنیت ملی – وزارت امور داخله	December 2017
	تهیه دستورالعمل ها برای پروگرامهای آزمایشی در مورد حصول نظریات عامه مردم در رابطه با تعیینات ارشد	وزارت داخله	June 2018
	انتقال پولیس نظم عامه و پولیس سرحدی از وزارت داخله به وزارت دفاع ملی، بررسی کامل عملکرد قومندانهای ارشد آنها	وزارت دفاع ملی و وزارت امور داخله	June 2018
	گسترش پرداخت های الکترونیکی به ولسوالی های قابل دسترس	وزارت امور داخله	June 2018
	پلانگذاری ، بودجه سازی و استراتژی دفاعی 1- نشر استراتژی غیر مشروط دفاعی 2- نشر یک پلان عمل مبارزه علیه فساد برای این سکتور	شورای امنیت ملی	December 2017
	تکمیل یک ارزیابی معتبر از خطرات در سکتور امنیتی	وزارت مالیه/وزارت داخله/وزارت دفاع	June 2018
	وارد کردن نظریات جامعه مدنی در تدوین قوانین و پالیسی های حکومتداری و یا مبارزه علیه فساد اداری	دفتر رئیس جمهور	December 2017
	سربازان و پولیس خیالی: 1- تدوین پلان کنترل و تصدیق طرزالعمل های پرداخت به پرسونل سکتور امنیتی 2- ایجاد سیستم حضور و غیاب با استفاده از شماره شناسایی 3- حصول اطمینان از استفاده سیستم عملیاتی الکترونیک جهت ردگیری	شورای امنیت ملی – وزارت امور داخله	December 2017

Pillar	شاخص	تطبيق کننده	موعد اجرا
	معلومات درباره پرداخت معاشات 4- ارائه برنامه های آموزشی برای مفتشین داخلی و ادارات تفتیش کننده		
	نظارت بر تدارکات سری: 1- نشر مکانیزم های نظارتی موجود برای تدارکات محرم 2- ارائه گزارشات مفصل تفتیش در ارتباط با سکتور دفاعی و امنیتی به پارلمان	شورای امنیت ملی	December 2017
ستون سوم: نهادینه ساختن سیستم خدمات ملکی مبتنی بر شایسته سالاری	احیای مجدد مرکز آموزشی کمیسیون خدمات ملکی و نصاب آنها با ظرفیت تحت پوشش قرار دادن حداقل پنج هزار مامور جدیدالتقرر که کورسهای اداره عامه و مبارزه علیه فساد را بگذرانند.	کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی	December 2018
	به اعلان گذاری و انتخاب رقابتی برای تمامی پست ها	کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی	December 2017
	حداقل پنج هزار کارمند ضعیف خدمات ملکی که اجرات خوب نداشته اند تشویق به استعفا شوند و یا زمینه آموزش داده شوند که بعد از آن یا واجد شرایط شوند و یا خدمات ملکی را ترک کنند.	کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی	December 2018
	تعیینات و ستاژ قضایی: 1- افزایش عضویت در کمیته ستاژ جهت شامل ساختن نمایندگان مستقل که گذشته و سوابق آنها بررسی شده باشد از قوای مقننه، قضاییه و سازمانهای مختلف جامعه مدنی به شمول اعضای کادرهای علمی و متخصصین	ستره محکمه	June 2018

Pillar	شاخص	تطبيق کننده	موعد اجرا
	خارجی 2- جلوگیری قاطع از تعیینات خارج از پروسه ستاژ قضایی و حصول اطمینان از یک پروسه شفاف و رقابتی		
ستون چهارم: اصلاحات عدلی و قضایی و تعقیب افراد متهم به فساد	ایجاد کمیسیون مستقل قضایی جهت نظارت و تفتیش از تعیینات قضایی	دفتر رئیس جمهور	June 2018
	ادغام تمامی ادارات مبارزه علیه فساد اداری تحت رهبری اداره لوی سارنوالی به استثنای کمیته مشترک نظارت و ارزیابی	دفتر رئیس جمهور	December 2017
	آوردن اصلاحات در اداره تقنین، حقوق و قضایای دولت	وزارت عدلیه	June 2018
	بحثهای پیشرفته و حصول توافقات در مورد استرداد مجرمین، جرایم بین السرحدی، و حصول دارایی های دزدیده شده	دفتر رئیس جمهور، وزارت امور خارجه، دفتر لوی سارنوال	June 2018
	اعزام حداقل پنجاه سارنوال به ولسوالی های امن	لوی سارنوالی	September 2018
	دسترسی به عدالت: 1- بهبود دسترسی شهروندان به عدالت در سراسر کشور 2- تقویت سیستم مدیریت قضایا در محاکم به شمول تطبيق ارشیو مصئون 3- تقویت هماهنگی میان قوه قضاییه و ارگانهای تنفیذ قانون	ستره محکمه و دفتر لوی سارنوال و وزارت عدلیه و پولیس	December 2018
	محاکمات علنی: 1- تا اطمینان حاصل گردد که تمامی محاکمات مطابق قانون علنی باشد. 2- صدور و تنفیذ هدایات واضح جهت برگزاری محاکمه های علنی مطابق قانون 3- تشویق نظارت جامعه و حصول اطمینان از اینکه فیصله های	ستره محکمه	December 2018

Pillar	شاخص	تطبيق کننده	موعد اجرا
	محاكم علنی بوده و در سطح محلی به اطلاع عامه رسانیده شود.		
	ایجاد کانالی که شهروندان گزارش مقامات فاسد را بدون ترس از انتقام گیری ارائه کنند. 1- این شکایات را باید بتوان از طریق یک شبکه عمومی نظارت کرد، انهایی که فساد را گزارش می دهند باید قادر به مشاهده پیشرفت قضایای شان باشند و بازخورد دریافت کنند. 2- باید تفتیشهایی از سیستم شکایات وجود داشته باشد که در دسترس عامه مردم باشد به نحوی که شهروندان قادر به دیدن آنچه انتقال می افتد باشند. 3- ایجاد سیستم بازرسان (یک سیستم مدیریت سمع شکایات موثر نیازمند پروه بازرسان جهت حصول اطمینان از اینکه پروسه شفاف ، مصئون موثر باشد.)	ستره محکمه	December 2018
	پیشنهاد قانون حسابداری که معیارهای ملی حسابداری را برای تمام نهادهای دولتی تنظیم کند. به مفتشین جواز و شرکتهای حسابداری	وزارت مالیه	February 2018
	اجرای کامل پروگرام بهبود اجراآت مالی	وزارت مالیه	Decmeber 2019
	انتقال گروپ کاری مبارزه با جرایم مالی به دفتر لوی سارنوال	لوی سارنوالی	December 2017

Pillar	شاخص	تطبيق کننده	موعد اجرا
ستون 5: مدیریت سالم امور مالی و بودجه و رد گیری پول	تعدیل قوانین افغانستان با هدف اینکه نشر متن کامل قراردادهای دولتی و تغییرات قراردادهای یکی از شروط نهایی شدن و اعتبار آن ها باشد.	اداره تدارکات ملی	December 2017
	تقویت اداره عالی تفتیش از طریق بازبینی قانون عالی تفتیش	اداره عالی تفتیش	June 2018
	تامین ظرفیت و منابع لازم جهت توانایی ظرفیتهای مقامات مربوطه برای گردآوری، نشر، نگهداری، دسترسی، و شریک سازی معلومات قراردادهای اجرای یک سیستم شفاف تدارکات عامه	اداره تدارکات ملی	December 2017
	تطبيق ابتکار مالیاتی آدیس، و معیارهای معمول گزارشدهی جهت حصول اطمینان از عواید مالیاتی بهتر، شفافیت و حسابداری	وزارت مالیه	December 2017
	اصلاحات گمرگی و شفافیت: 1- اصلاح خدمات گمرگی در راستای خصوص بیانیه آروشای Arusha سازمان جهانی گمرکات 2- اعلان نرخها و طرزالعملها در سرحدات و دیپوهای گمرگی داخل کشور در وبسایت و یا از طریق خدمات دولتی	وزارت مالیه	February 2018
	اجرای مکلفیتهای شفافیت سازمان تجارت جهانی با تصویب و تطبيق قوانین، مقررات و طرزالعملهایی که بر اساس بسته الحاق به این سازمان جهانی الزامی است.	وزارت تجارت و صنایع	December 2018

ضمیمه 2: کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری سازمان ملل متحد (UNCAC)

1. افغانستان کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری سازمان ملل متحد را در سال 2004 میلادی امضاء و در سال 2008 تصویب کرده است. هدف از این ضمیمه ارائه جزئیات چگونگی تطبیق استراتژیک موضوعات کلیدی مفاد کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد از طریق تطبیق و تنفیذ استراتژی مبارزه با فساد دولت افغانستان می باشد.

2. استراتژی مبارزه علیه فساد اداری افغانستان با احکام اساسی کنوانسیون مبارزه با فساد اداری ملل متحد مطابقت دارد. اما تمایز استراتژی ما این است که به جای پرداختن به جزئیات مفاد کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد، افغانستان بر ایجاد اداراتی تأکید می ورزد که توانایی تطبیق احکام این کنوانسیون را داشته باشند.

3. پنج موضوع کلیدی ذیل در بر گیرنده مفاد استراتژی کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد می باشد:

3-1 تدابیر پیشگیرانه از طریق: پالیسی ها و اجراءات؛ ادارات مبارزه علیه فساد اداری، طرز سلوک

کارمندان دولتی، مدیریت تدارکات و امور مالی عامه و گزارشدهی از اجراءات عامه؛

3-2 **جرم انگاری و تنفیذ قانون** که با این مسائل ارتباط دارد: رشوت ستانی مقامات دولتی و مقامات

دولتی خارجی؛ اختلاس؛ اجراءات غیرقانونی و مصرف غیر قانونی اموال عامه توسط مقامات

دولتی؛ اعمال نفوذ؛ سوء استفاده از وظایف؛ حصول غیرقانونی پول؛ رشوه ستانی و اختلاس اموال

در سکتور خصوصی؛ تطهیر پول حاصله از جرم؛ اخفای اجراءات غیرقانونی، ممانعت از اجرای

عدالت؛ زیر مرور زمان آوردن جرایم؛ تعقیب عدلی، قضاوت، و مجازات؛ انجماد، تصرف و مصادره؛

حفاظت از شاهدان عینی، کارشناسان، قربانیان جرم و گزارش دهندگان آن؛ کارمندان مسلکی؛

همکاری میان مقامات دولتی؛ همکاری میان مقامات سکتور عامه و سکتور خصوصی؛ پنهانکاری

بانک ها؛ سوابق جنایی؛ و حوزه قضایی؛

3-3 **همکاری بین المللی** شامل: استرداد مجرمین، انتقال محکومین، همکاری های متقابل در تنفیذ

قانون، انتقال دوسیه های جنایی، همکاری در تنفیذ قانون، تحقیقات مشترک و روش های

تحقیقاتی خاص؛

3-4 **اعاده دارایی** شامل: شناسایی و جلوگیری از انتقال درآمد حاصله از جرم ، اجراءات برای اعاده

مستقیم ملکیت، مکانیزم های اعاده اموال تحت مصادره از طریق همکاری های بین المللی،

همکاری های بین المللی به هدف مصادره، باز گرداندن دارایی ها و دریافت اطلاعات مالی؛

3-5 **همکاری های تخنیکی و تبادل اطلاعات** در برگیرنده آموزش ها و حمایت های تخنیکی، جمع

آوری، تبادل و تجزیه و تحلیل اطلاعات در مورد فساد و عملی نمودن مفاد مواد کنوانسیون؛

4. دولت همچنان از مکانیزم ارزیابی عملی کنوانسیون مبارزه با فساد اداری سازمان ملل متحد استفاده خواهد کرد. فعالیت و عملکرد این مکانیزم توسط گروه ارزیابی تطبیق این کنوانسیون رهبری و نظارت می شود که یک گروه بین‌الحکومتی بوده که شمولیت در آن برای کشورهای عضو باز است.

5. اقدامات پیشگیرانه در افغانستان از طریق برنامه بهبود عملکرد مالی (FPIP) به رهبری وزارت مالیه انجام می شود و ابتکارات کلیدی مبارزه علیه فساد اداری به رهبری لوی خرنوال صورت می گیرد. بهبود عملکرد مالی FPIP بر تدارکات عامه و مدیریت مالی عامه تمرکز خواهد کرد، در حالی که لوی خرنوال، ادارات عدلی، پیگرد عدلی، پول شویی، و نهادهای مبارزه علیه فساد را تحت پوشش قرار می دهد. کمیسیون خدمات ملکی، سکتور حکومتی و طرز سلوک کارمندان حکومتی را تنظیم می نماید.

6. جرم انگاری و تنفیذ قانون جزء کلیدی برنامه مبارزه با فساد است. تطبیق آن، منتج به تقویت قوانین و مقررات در 26 ساحه کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد خواهد شد: i) رشوه ستانی کارمندان دولتی داخلی و کارمندان دولتی خارجی و کارمندان سازمان‌های عمومی بین المللی؛ ii) اختلاس، سوء استفاده یا سایر اشکال استفاده غیر قانونی از ملکیت‌ها توسط مقامات دولتی، iii) نفوذ غیرقانونی؛ iv) سوء استفاده از وظیفه؛ v) جمع آوری غیرقانونی پول (افزایش دارایی یک مقام در مدت محدود)؛ vi) رشوه‌ستانی در سکتور خصوصی؛ vii) اختلاس دارایی‌های سکتور خصوصی؛ viii) پول شویی عواید حاصله از جرم؛ ix) پنهانکاری و جلوگیری از تطبیق عدالت؛ الف) مسؤولیت اشخاص حقوقی؛ xi) شرکت و یا تلاش برای فساد؛ xii) قصد و اراده جرم؛ xiii) وضع قوانین به مرور زمان؛ xiv) پیگرد، قضاوت و مجازات؛ xv) انجماد، مصادره و ضبط؛ xvi) حفاظت از شاهدان، کارشناسان، قربانیان و گزارش دهندگان؛ xviii) پیامدهای اعمال فساد اداری؛ xix) جبران خسارت؛ xx) ادارات اختصاصی؛ xxi) همکاری با مقامات تنفیذ قانون؛ xxii) همکاری میان ادارات داخلی؛ xxiii) همکاری میان ادارات دولتی و سکتور خصوصی؛ xxiv) پنهانکاری بانکی؛ xxv) سابقه جرمی و xxvi) صلاحیت قضائی.

7. دولت افغانستان در حال مرور پیشنهادات گروه نظارت از تطبیق کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد می باشد. این پیشنهادات مبنای محکمی برای بهبود سیستماتیک در چارچوب حقوقی مبارزه با فساد اداری تلقی می گردد. برخی از پیشنهادات کلیدی برای جرم انگاری و تنفیذ قانون عبارت اند از:

- جرم انگاری صریح رشوه ستانی مقامات دولتی؛
- جرم انگاری رشوه ستانی مقامات دولتی خارجی و کارمندان سازمان‌های بین المللی و مدنظر قرار دادن جرم انگاری رشوه ستانی غیرمستقیم این افراد؛
- به طور کامل جرم انگاری اعمال غیر قانونی، اختلاس و دیگر اشکال سوء استفاده از ملکیت توسط کارمندان دولتی و به خصوص تحت پوشش قراردادن اموال غیر منقول؛
- جرم انگاری (1) نفوذ غیر قانونی (2) سوء استفاده از موقف وظیفوی؛ و (3) رشوه ستانی و اختلاس در سکتور خصوصی.

- معرفی سیستم ثبت دارایی های تمام مقامات دولتی؛
- ادامه تلاش ها برای جرم انگاری افزایش غیر قانونی دارایی؛
- حصول اطمینان از تطبیق مویذات قانونی بر متخلفین احکام کنوانسیون مبارزه با فساد اداری سازمان ملل متحد بر تمام اشخاص حقوقی به شمول ادارات دولتی، ریاستها و تشبثات خصوصی که دارای شرایط شرکت ها نمی باشند؛
- ارائه دسته بندی واضح جرائم فساد اداری؛ خاصاً، تشخیص جرایم فساد که توسط مقامات دولتی انجام یافته باشد با توجه به شدت و خفت آن جرایم؛
- در نظر داشت شرایط و ضوابط روشن جهت جلوگیری و ممانعت از تصدی پست های سازمان ها و ادارات دولتی توسط اشخاص محکوم به فساد اداری؛
- تصریح واضح امکان جابجایی شاهدان و متخصصان ؛
- امکان کاهش مجازات متهمانی که همکاری قابل توجهی در تحقیقات یا تعقیب عدلی جرایم فساد دارند.

8. همکاری بین المللی نیز تقویت خواهد شد. این همکاری ها شامل استرداد مجرمین، انتقال محکومین، همکاری متقابل حقوقی، انتقال دوسیه های جنایی، همکاری در اجرای قوانین، تحقیقات مشترک و تخیکیهای خاص تحقیقات.

9. برخی از توصیه های کلیدی ارائه شده توسط گروپ بازنگری تطبیق کنوانسیون مبارزه با فساد اداری سازمان ملل متحد که تحت همکاری بین المللی در نظر گرفته شده عبارتند از:

- تدوین رهنمودها برای استرداد مجرمین و طرزالعملهای همکاری متقابل حقوقی ؛
- حصول اطمینان از اینکه تمامی متخلفین از مفاد کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد، در روشنی قوانین جزایی هر دو کشور؛ قابل استرداد می باشد.
- مجاز دانستن استرداد شریک جرم.
- در نظر گرفتن کنوانسیون به حیث بنیاد حقوقی جهت استرداد مربوط به رشوه خوری و همچنان حصول اطمینان از اینکه تمام تخطی ها از این کنوانسیون از طریق تمام معاهدات دوجانبه استرداد مجرمین قابل استرداد می باشند.
- اطلاع به سرمنشی سازمان ملل متحد از اینکه افغانستان این کنوانسیون را منحیث بنیاد حقوقی برای استرداد مجرمین در نظر می گیرد.
- اتخاذ اقدامات برای ساده سازی و تسریع طرزالعمل های استرداد.
- در نظر گرفتن اقدامات برای آماده سازی امکان انتقال دوسیه های جرمی بین کشورهای عضو کنوانسیون.

10. تلاشها برای اعاده دارائی ها در محراق توجه قرار خواهد داشت. اولویت های کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد، در این مورد از این قرار می باشد: کشف و جلوگیری از انتقال در آمدهای جرمی، اقدامات برای اعاده مستقیم ملکیت، مکانیزمهای اعاده ملکیت از طریق همکاری بین المللی برای مصادره، همکاری های بین المللی به هدف مصادره، همکاریهای خاص، بازگرداندن و در دسترس قرار دادن دارایی ها و اطلاعات مالی.

11. دولت افغانستان در حال رسیدگی به یک موضوع خاص که از سوی گروه بررسی تطبیق کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد مطرح گردیده است؛ می باشد. ماده ۶۶ قانون مبارزه علیه تطهیر پول افغانستان در رابطه به تأسیس صندوق وجهی برای بازگرداندن و شریک ساختن دارایی ها صراحت دارد. ولی ملاحظه می گردد که معیارهای مشخصی جهت مدیریت دارایی های منجمد شده، ضبط شده و مصادره شده، وجود نه دارد. این طرز العمل ها تهیه و اجراء خواهند شد.

12. کمک تخنیکی و تبادل اطلاعات ادامه خواهد یافت. کمک به آموزش ها و همکاری تخنیکی از طریق همکاران انکشافی، بخصوص در راستای ادامه توسعه همکاری های تخنیکی با ادارات معتبر جهانی مبارزه علیه فساد، جستجو خواهد شد. گردآوری، تبادل و تحلیل اطلاعات در مورد فساد، مکلفیت اصلی ادارات اصلی افغانستان برای مبارزه علیه فساد اداری خواهد بود و در راستای تطبیق مؤثر و کارای این کنوانسیون خواهان کمک خواهیم شد.